

E nagylelkü alapítványlevél értelmében kiirtuk a pályázatot*) az 1894-ik évre a budapesti kir. kath. és a II. ker. elemi tanítónő és nevelőnő képezdek számára. 1895 ik évre az egri és kalocsai r. kath. és a győri állami tanítónőképezdek számára. Az 1896-ik évre a kassai és kőszegi róm. kath. és a kolozsvári tanítónőképezdek számára. Az 1897-ik évben a nagyváradí és soproni r. kath. és a pozsonyi állami tanítónőképezdekre, 1898 ik évben a szatmári és temesvári róm. kath. és a szabadkai állami tanítónőképezdekre kerül a sor.

Ilyen sorrendben ismétlődik a pályázat, minden ötödik évben ugyanazon intézetekre kerül a pályázati jog.

Az 1894-ik évben a budapesti állami elemi tanítóképezde részéről 9 dolgozat, a róm. kath. képezdetől 4 dolgozat érkezett. Mind a 13 dolgozat nagy ügybuzgósággal, előszeretettel, szorgalommal és szép nyelvezettel van írva. Mindegyik dolgozat érdemel díjat, de miután első sorban azok jönnek tekintetbe, melyek a vivisectiót elítélik, ilyen pedig kettő volt, ezeknek íteltetett oda a díj. Első díjat nyert „*A szív szava*“ czimü dolgozatával *Stifter Ilona* a II. ker. állami tanítónőképzőnek I. osztályu növendéke, a második díjat „*Az állatvédelemről*“ czimü értekezésével *Ambrózy Margit* a róm. kath. képezde 3-ik osztályu növendéke. Dícséretet arattak az államiból *Simonkay Erzsí* és *Zalay Emma*, a róm. kath. képezdeből *Kocsy Theodora* és *Iró Lujza*

A díjakat nyert dolgozatokat ime közzé tesszük.

Az 1895. évi pályázatra csak egy intézet, a győri állami képezde küldött be két dolgozatot, az egri és kalocsai képezdek részéről nem érkeztek munkálatok. Az illető pályázók az *Elpis Meléna* novelláját »*Gemmá*«-t nem olvasták, hanem általában az állatvédelemről írnak, igen jó és talpraesetten. Első díjat nyert *Albert Jolán* 4-ik osztályu tanuló a „*Vége jó, minden jó.*“, második díjat *Löwenstein Hermin* 4-ik osztályu tanuló a „*Könyörület mindenek fölött*“ czimü értekezésével.

A budapesti II. ker. állami tanítónő-képző részéről:

A SZIV SZAVA.

Írta: STIFTER ILONA.

Napjainkban, a felvilágosultság korszakában, mikor a meggyőződés vezérli az embereket, s a gondolatok, az érzelmek bizton, öntudatosan szárnyalnak nagy czélok felé, egy oly ága virágzik a tudománynak, melylyel párhuzamosan az erkölcsi élet megförtötzetése jár. Ez a vivisectió.

De hát mit is jelent e szó?

Nyelvünkön úgy mondanók, hogy élveboncsolás. Magában foglalja ez az egy szó mindazon kinoztatást, melyet a szegény, oktalan állatoknak ki kell állaniok, mikor összevagdalva várják

*) Lásd «*Állatok Őre*» 1894. évfolyam 3. szám.

összes életerejük kimerítése után a kegyelemdőfést, mely ezen kegyetlen kutatás áldozataivá avatja őket; egész borzalmában fejezi ki azon fogalmat, melyet hozzá kötünk.

A vivisectió szelleme, mint nagy, rémes vészthozó madár csapkod a légben, s míg ezer meg ezer áldozata vergődik tehetetlenül karmaiban, fekete szárnyainak sötétje árnyat vet az emberi lélekre is. És ettől az árnytól félünk, a mely az érzéketlenség utján imbolyog, — a mely, ha beleszövi-fonja magát a lélek bel-sejébe, — hatalmába keríti azt, s elragadja; — mint az a nehéz, ködös felhő, melynek nézésébe, ha belemerülünk, kedélyünket fosztja meg derős világától. Az a kegyetlenség, mely szemeink elé tárul a vivisectió által, titkos féregként rágódna a lelken, míg letarolná annak virágait s a komor érzéketlenség bélyegét nyomná az emberiség homlokára.

Ha egy gyermeket látunk, ki meggondolatlanul kinozza az állatot, — ha egy felnőtt embert, ki, hogy erejét tulfeszítő munkára kényszerítse a tehervonó állatot, kiméletlenül üti azt, — mindannyiszor szájalom érzete nógat arra, hogy a bántalmazott védelmére keljünk, s nem fogadva el mentséget, okvetlenül fellobbanunk, vagy éppen megvetésünkkel sujtjuk a kinzókat. S ez a kárhozzátás sokkal jogosultabb lehet azokkal szemben, kik a tudomány álarca alatt üzik menthetetlen kegyetlenségüket. Mert mélyreható elmélkedésünknek eredményeként állíthatjuk, hogy a vivisectionnak az emberiségre haszna és így életjoga nincsen.

Az életre a jogot, mindennek a czél adja meg; hogy küzdjön valamely czél eléréseért, vagy szolgáljon eszközül valamely czél elérésére. A tudomány egyes ágainak közös végezélja a lét nagy problémájának megfejtése. Ezt igazolja a következtetés, ezt a lelkünk mélyén levő titkos sejtés. — A tudomány az ész munkája által hozatik létre, — az ész pedig azon kulcs, mely hivatva van a Teremtő alkotásainak titkos világát megnyitni számunkra.

Azonban, mikor az Alkotó az észet adományozta nekünk, egy társat is adott melléje, mely megnyitja annak ridegen önző bölcsességét, mely megsugallja, hogy meddig mehetünk az áldozatok megválasztásában. Ez pedig a szív, mely érez. Érzi a más bánatát, siratja a más könyeit, megérti a néma, könytelen fájdalomat is. És nem zárkózik el a vigaszt keresők elől s szót emel a védtelenül bántalmazottak mellett. Szánja a szenvedőt, ha az alacsony sorsu állat is s nem él vissza helyzetével, melynél fogva őt a természet magasan helyezte a többi tudomány fölé.

A tudásvágy ösztöne, ez a láthatatlan kéz, mely pályánkon rendeltetésünkben előre vezet, romboló szenvedélynek lehet kuforrása, ha korlátokat nem von kicsapongásai elé az érző szív. Ennek szavát elhallgattatni nem szabad, mert az nem gyávaság, hanem igazi életbölcsesség, mely itélni és következtetni tud, s e tulajdonát a természettől örökölte, amely az örök igazság. Ha az érzelmek szavát el nem fojtja, úgy jogosult a kielégítésért küzdő tudásvágy, mert magának, ezen ösztönnek s az észnek adása

által azon törvényt állapította meg a Teremtő, hogy a tudás munka eredménye legyen.

Ez az eset azonban nem áll fenn a vivisectionnál, melynél az állatok kegyetlen kinzása s megölése kizárja a nemes emberi érzelmeknek egyáltalán létezését. Pedig a tudomány, a lélek világa, hideg fény; az élet tündöklő napja csak úgy lesz, ha a mindenható szeretet melege egyesül vele!

De nemcsak szívérzelmek szólnak a vivisectió ellen, de a józan ész szava is. Ami immár annyi és annyi eltompult lelketű embert foglalkoztat és vonz, a mi oly sokak rosszul értelmezett alacsony, szenvedélyes kíváncsiságának tesz eleget borzalmas érdekességével, az a tudomány lényegére nézve semmi fontossággal, semmi előreindító erővel nem bír. A vivisectorok belemerülve a teremtés parányainak vizsgálásába, szem elől tévesztik a mindenség végtelen nagyságát, időnk rövidségét, az óriás talányhalmazt, mely megfejtésre vár a végcél elérésére, a tudásig, s a munkaerőt, mely a tehetséget tévedésekre áldozva, haszon nélkül folyton fogy. És szem elől tévesztik mindenek felett, hogy az embernek magasabb rendeltése nem szolgálni, hanem önállóan küzdeni a cél elérésére; azért tökéletesebb alkotásánál fogva nagyobb kötelességei is vannak, a melyeket nemcsak az életszükségletek megszerzése ró reá, s a melyekben, mint az állatoknál van, nem pusztán ösztön vezérli, hanem kötelessége érvényre juttatni keblében azt az érzelmet is, a melyet a Mindenható oltott belé, a mely a legmagasztosabb, legönzettelenebb, a melynek nyilatkozni kell minden, magas vagy alacsony sorsu érző lény nyel szemben — az isteni könyörület.

Ez vezérli helyes uton a szellemet, ennek a melegével eltelve képes csak a lélek betölteni magasztos rendeltetését, s ennek a szava szólal meg bennünk most, hogy utját állja egy romboló szörny pusztításainak, mely oktalan, de ártatlan áldozatokat kíván álcézljának kielégítésére.

A budapesti róm kath. tanítónő-képző részéről:

Az állatvédelemről.

— Értekezés. —

Irta: AMBRÓZY MARGIT.

Elpirul az emberiség ama cselekedetek miatt, melyeket a fiziologusok hideg vérrel az állatokon elkövetnek, különösen borzasztók azon kinzások, melyeket a rosszszívű ember, a kegyetlen gyermek az alárendelt állaton elkövet.

Ma egy rideg századdal állunk szemben. Egy oly századdal, mely teljesen a tudományoknak szenteli magát, s azt hiszi, hogy nincs más feladata, mint mindennek fölfedezni a nyitját, s a sziveket mindinkább elidegeníti a valódi tudástól, mely Istent